

สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

Conditions, Needs, and Guidelines for Developing Student Assistance Systems
in the New Normal Era in the Schools under Nakhon Phanom Secondary
Educational Service Area Office

อัษฎา พงษ์พัฒน์ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ และจารุวรรณ เขียวน้ำชุม
Assada Pongputh Sumalee Sriputtarin and Jaruwan Kheawnamchum

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

Faculty of Education, Nakhon Phanom University

E-mail: 636150110170@npu.ac.th

Received: December 20, 2021; Revised: January 18, 2022; Accepted: January 18, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) ประเมินความต้องการจำเป็น 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน รวมจำนวน 333 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ มีจำนวน 4 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .41-.76 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 (2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .45-.87 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 (3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 4 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ทุกฉบับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อและด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน มีผลการประเมินแนวทางพัฒนาโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุคชีวิตวิถีใหม่

Abstract

The objectives of the research were 1) to study current and desired conditions, 2) to evaluate the needs, and 3) develop guidelines for developing the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools under Nakhon Phanom Secondary Educational Service Area Office. The samples were school administrators and teachers in a total of 333 people. They were randomized by multi-stage sampling. The sample size was determined by percentage criteria. The research instruments consisted of 4 sets of the instruments: (1) a questionnaire asking the samples for the current conditions of the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools with the item discrimination between .41-.76 and the reliability of the whole questionnaire at .94, (2) a questionnaire asking the samples for the desired conditions of the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools with the item discrimination between .45-.87 and the reliability of the whole questionnaire at .96, (3) an structured interview form, and (4) an evaluation form used to evaluate the appropriateness and the possibility of the guidelines for developing the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools. Four sets of the research instruments had the index of item objective congruence (IOC) at 1.00 in all items and in all four instruments. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and the modified priority needs index (PNI_{modified}).

The research findings were as follows.

1. The current conditions of the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools in the overall were at a high level. The desired conditions of the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools in the overall were at the highest level.

2. The findings of the evaluation of the needs in developing the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools showed that the top 3 aspects with the highest mean scores were the prevention and the problem solving for the students, forwarding, and the promotion and the development of the students.

3. The finding of the evaluation of the guidelines for developing the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools indicated that the guidelines for developing the operation of the student assistance systems in the new normal era in the schools in the overall were appropriate to be used at the highest level and possible to be used at a high level.

Keywords: Current Conditions, Desired Conditions, Student Assistance Systems, the Now Normal Era

บทนำ

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ทำให้คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

รอบปีที่ผ่านมาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อแวดวงการศึกษาในหลายแง่มุม เช่น ปรับมาใช้การสอนผ่านกลไกต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาทางเศรษฐกิจที่ตามมาทำให้เด็กหลายคนต้องออกจากโรงเรียน ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น (ไทยพับลิก้า, 2564) “ชีวิตวิถีใหม่” (New Normal) เป็นหนึ่งในกลวิธีหลักที่ช่วยให้การแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 ในการดูแลตัวเอง ดูแลคนในครอบครัวและคนรอบข้าง เพื่อให้สังคมไทยของเราปลอดภัยจากโรคนี้ อย่างมีสุขหน่วยงานต่าง ๆ จึงมุ่งสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (กองโรคติดต่อทั่วไป, 2563) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 ทำให้เกิดการปรับตัวใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น เป็นจังหวะเดียวกับที่ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญในเรื่องดิจิทัลและเตรียมพร้อมรับการใช้ดิจิทัลในอนาคต หน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความสนใจในการปรับเปลี่ยนมาใช้ดิจิทัลแทนการทำงานแบบเดิม (Digital transformation) ดังนั้นการใช้ดิจิทัลจึงไม่จำกัดอยู่แค่ในวงแคบ ๆ อีกต่อไป แต่จะเป็นบรรทัดฐานใหม่ (New Normal) ของทุกคน (เย็น ภูววรรณ, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภายใต้กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกชั้นตอนอย่างจริงจัง และจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ ร้อยละ 100 เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน และดูแลใกล้ชิด เพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

3. เพื่อพัฒนาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ในปีการศึกษา 2564 จาก 51 โรงเรียน จำนวน 1,851 คน ตัวอย่าง จำนวน 333 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .41-.76 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .45 - .87 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จังหวัดนครพนม มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากข้อที่ 1 และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารจากบทที่ 2 มีการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.97	.59	มาก	4.54	.25	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.96	.62	มาก	4.58	.28	มากที่สุด
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.81	.69	มาก	4.53	.35	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.71	.67	มาก	4.60	.24	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อ	3.88	.54	มาก	4.62	.26	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.87	.06	มาก	4.58	.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.97	4.54	0.144	5
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.96	4.58	0.157	4
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.81	4.53	0.189	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.71	4.60	0.240	1
5. ด้านการส่งต่อ	3.88	4.62	0.191	2
เฉลี่ย	3.87	4.58	0.184	-

จากตารางที่ 2 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) โดยรวมมีค่า เท่ากับ 0.184 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.240 ด้านที่ 5 ด้านการส่งต่อ มีค่าเท่ากับ 0.191 และด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.189 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม นำเสนอข้อมูล โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.76	.26	มากที่สุด	4.40	.32	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.76	.17	มากที่สุด	4.40	.14	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.72	.23	มากที่สุด	4.28	.18	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.64	.22	มากที่สุด	4.24	.26	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	4.60	.37	มากที่สุด	4.36	.09	มาก
เฉลี่ย	4.70	.18	มากที่สุด	4.34	.10	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลส่วนกลางเพื่อใช้เป็นสารสนเทศของโรงเรียน ด้วยระบบออนไลน์ โดยอาศัยเทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรนำข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์โดยพัฒนาสื่อ / นวัตกรรมสนับสนุนงานของครู 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการรายงาน/ ประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นในทุกองค์ประกอบ เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีช่องทางการให้คำปรึกษาในรูปแบบที่สะดวก รวดเร็วขึ้น โดยอาศัย สื่อสังคมออนไลน์ และอุปกรณ์เคลื่อนที่ และ 5) ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารควรดำเนินการอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง ในด้านการส่งต่อ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ผลการประเมินแนวทางพัฒนาโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภายใต้กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล ผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างจริงจัง และจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ ร้อยละ 100 เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนและดูแลใกล้ชิด เพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, 2563) สอดคล้องกับ กรดา มลิตา (2564) ที่ได้วิจัย เรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.2 การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านด้านการส่งต่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะส่งผลถึงผู้เรียนให้มีศักยภาพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ดำรงชีวิตในโลกอย่างมีความสุข ควบคุมคุณธรรม สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จะต้องดำเนินการวางแผน การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและนำไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, 2563) สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ที่ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวมโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามลำดับซึ่งด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไขและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, 2563) สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมโม (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่ได้รับกับมาตรการป้องกันการระบาดพร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนที่เปลี่ยนไป

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลส่วนกลางเพื่อใช้เป็นสารสนเทศของโรงเรียน ด้วยระบบออนไลน์ โดยอาศัยเทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ ดังที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (2563) ได้กล่าวถึง แนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ส่งเสริมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครบ ร้อยละ 100 เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนและดูแลใกล้ชิด เพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียน

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรนำข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์โดยพัฒนาสื่อ /นวัตกรรมสนับสนุนงานของครู ดังที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (2563: 15) ได้กล่าวถึง แนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล ผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างจริงจัง และจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนพิเศษ

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมพัฒนานักเรียนในรูปแบบต่อเนื่องและยั่งยืนในสภาวะวิกฤตของสังคมปัจจุบัน รวมทั้งการรายงาน/ ประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นในทุกองค์ประกอบ เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง สอดคล้องกับ อัญชลียา ยอดมัน (2560) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 ใน 5 ด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้าน ส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีช่องทางการให้คำปรึกษาในรูปแบบที่สะดวก รวดเร็วขึ้น โดยอาศัย สื่อสังคมออนไลน์ และอุปกรณ์เคลื่อนที่ สอดคล้องกับ Bouchey (2021) ทำการศึกษาเรื่องการช่วยเหลือนักเรียนระยะไกลในช่วง COVID-19 : มุมมองของหัวหน้าเจ้าหน้าที่ออนไลน์ในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงประเด็นการเข้าถึงและความเท่าเทียมในบริการช่วยเหลือนักศึกษาทางออนไลน์ การขยายตัวของบริการช่วยเหลือนักเรียนอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคและความแข็งแกร่งในการเขียนโปรแกรมออนไลน์ช่วยให้การดำเนินงานระยะไกลในสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปได้เป็นอย่างดี การศึกษานี้ได้เห็น

ถึงช่องว่างระหว่างบริการช่วยเหลือนักเรียนแบบพบปะกัน การดำเนินแบบออนไลน์สามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และที่สำคัญเกี่ยวกับอนาคตควรสนับสนุนนักเรียนด้วยระบบออนไลน์หลังจาก COVID-19

3.5 ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารควรดำเนินการอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง ในด้านการส่งต่อ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจริยา ขมสนิท (2560) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน ในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า แนวทาง ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ สามอันดับแรก ได้แก่ สนับสนุนงบประมาณ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการอบรมและ พัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาแนวทางให้นักเรียนทุกคน ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อย่างทั่วถึง

2. ความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุด ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ดังนั้น โรงเรียนควร ส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และสนับสนุนการสรุปการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน อย่างเป็นระบบโดยอาศัย เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคชีวิตวิถีใหม่

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ของโรงเรียน มีความ เป็นไปได้มากที่สุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการศึกษาและวิเคราะห์ บริบทของชุมชนเพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมการบันทึกข้อมูลพื้นฐานนักเรียนอย่างเป็น ระบบ โดยอาศัย เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคชีวิตวิถีใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2. ควรวิจัยและเปรียบเทียบการจัดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ ของโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้แนวคิดที่ยึดตามความพร้อมและบริบท ของขนาดโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำชุม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วโร เพ็งสวัสดิ์ประธานกรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์ กรรมการสอบ ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรดา มลิตา. “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1,” **มหาจุฬานาครทรรค์**. 8, 2 (กุมภาพันธ์ 2564): 29-42.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22, สำนักงาน. **รายงานสรุปผลการสังเคราะห์รายงานประจำปีของสถานศึกษา(Self Assessment Report :SAR) ปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**. นครพนม: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา, 2563.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2559
- . **คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2564**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2564.
- ไทยพับลิก้า. **สำรวจผลกระทบหลังโควิด-19 จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาโลก**. (ออนไลน์) 2564 (อ้างเมื่อ 16 เมษายน 2564). จาก: <https://thaipublica.org/2021/01/exploring-the-effects-of-covid-19-the-turning-point-of-world-education/>
- พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมโม และคณะ. “การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19,” **บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์**. 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563): 143-154.
- ยีน ภูววรรณ. **ดิจิทัลกับชีวิตวิถีใหม่**. (ออนไลน์) 2564 (อ้างเมื่อ 14 เมษายน 2564). จาก: <https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=5&l=1>
- โรคติดต่อทั่วไป. กอง. **การพัฒนาชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ประเทศไทย**. (ออนไลน์) 2563 (อ้างเมื่อ 14 เมษายน 2564). จาก: https://ddc.moph.go.th/dcd/news.php?news=13519&deptcode=dcd&news_views=467
- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. **แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2564.
- สุจริยา ขมสนิต. **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.
- อัญชลียา ยอดมัน. “สภาพ ปัญหา และแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1,” **ราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์**. 1, 3 (ตุลาคม - ธันวาคม 2560): 22-33.